

Fəaliyyət göstərdiyi şirkətdə Latin Amerikasını ölkələri ilə işləyir. Vəzifəsi xarici əlaqələr üzrə mütəxəssisdir. Həm dil bacarıqlarına, həm də keçmişdə bu sahədə təcrübəsi olduğuna görə, meneceri onu şəxsən öz direktoruna təqdim edib, işə başlamağını istəyib.

"Soydaş" rubrikamızın budəfəki qonağı Macarıstanın Korvinus Universitetində beynəlxalq münasibətlər üzrə doktorantura təhsili alan, həm də oradakı bir şirkətdə beynəlxalq əlaqələr üzrə mütəxəssis işləyən Əliyər Əzimovdur.

Qeyd edək ki, Əliyər Bakıda ziyalı ailəsində anadan olub. Bakalavr təhsilini 2011-2015-ci illərdə Bakı Dövlət Universitetinin Beynəlxalq münasibətlər və iqtisadiyyat fakültəsində alıb. Tələbəlik illərində hazırda olduğu kimi sosial aktivliyi olmayıb. Lakin 2-ci kursdan etibarən zəka yarışlarında, debatlarda iştirak etməyə başlayıb. Təhsil aldığı müddətdə əldə etdiyi yüksək nəticələrə görə, 2013-cü ildə universitetdə "İlin ən yaxşı tələbəsi" seçilib. Gənclər və İdman Nazirliyində təcrübə keçib.

- Nə üçün xaricdə təhsil almaq istədiniz?
- Mən məktəb dönməyən xaricdə təhsil almaq arzusunda olmuşam. Lakin bu, arzu ola-

- Macarıstanın köklü və tanınmış universitetləri Avropa sistemində tam inteqrasiya olunub. Amma beynəlxalq tələbələr üçün hələ də sistemi təkmilləşdirmə prosesi gedir. Təhsil sistemi isə Azərbaycandakı təhsil sistemindən fərqlənir. Birincisi, orada mühazirə, seminar anlayışı yoxdur. Dərsləri vahid bir sistemdə - NEPTUN adlanan platformadan seçirik. Bu platforma özündə bütün universitetləri birləşdirir. Orada biz dərsləri seçirik, imtahanlara qeyd olunuruq, semestri aktivləşdiririk, təqaüdlərimizə nəzarət edirik, şəxsi məlumatlarımızı, dövlət sənədlərinə lazım olduqda koordinasiya edirik, transfer almaq istədikdə və ya akademik məzuniyyət götürmək lazım gələndə bu platformaya müraciət edirik. Professorlar bizimlə əlaqə qurmaq və ya qiymətlərimizi elan etmək üçün bu platformaya üz tuturlar. İmtahan günlərini də özümüz sərbəst şəkildə seçə bilərik. Təhsil sistemi bizə bir fənn üçün 3 dəfə imtahanda iştirak etmək hüququ verir. Əgər nəticələrimizlə razı olmasaq, 2 və ya 3-cü dəfə imtahanda iştirak edərək nəticələrimizi yaxşılaşdırmağa bilərik.

- Həm oxuyub, həm işləmək çətin deyil ki?

- Bəzən çətin olur, bəzən isə yox. Burada əsas faktor iş müəssisəsindəki məsul şəxslərdən və ya menecerlərdən asılıdır. Elə menecer var ki, işçinin iş müddəti ərzində əlavə işlərlə məşğul olmasını, təhsili üçün müəssisədən ay-

- Demək olar ki, eynidir. Lakin Macarıstanda hər kəs 8 saat işləyir. 8 saatdan çox işlədikdə, həmin gün üçün onun kompensasiyası işçiyə ödənilir. Əsas fərqlərdən biri, hər bir işçinin şirkət tərəfindən sığortalanması və müəyyən ehtiyaclar - yemək və nəqliyyat üçün əlavə ödənişin verilməsidir. İşdən icazə almaq üçün direktorun və ya müdirin adına ərizə yazılmır, işçilər üçün şirkət daxilində hazırlanmış sistemdən xəbərdarlıq etməyiniz kifayət edir. Macarıstanda iş yerlərində ən önəmli məsələ işçinin sağlamlığıdır. Mənim işlədiyim şirkət, hətta işə gələn və ya gedən zaman belə, işçilərini sığortalayır. Əgər yolda işçi qəzaya uğrasa və ya sağlamlığına zərər gəlsə, onun bütün xərclərini şirkət qarşılayır, işə gəlmədiyi günlərin işə ödənişini edir. Şirkətlərin belə etməsinin səbəbi işçilərin başqa şirkətlərə üz tutmasının qarşısını almaqdır. Çünki bir şirkət üçün hazır kadrların gətirilməsi böyük itki sayılır və onun yerinə gələn birinin öyrədilməsi uzun zaman aldığı üçün şirkətlər mövcud işçini qazanmağa çalışırlar.

- Maraqlıdır, macarların başqa ölkədən gələnlərə münasibəti necədir?

- Bu, şəxsin haradan gəlməsinə bağlıdır. Macarıstan hökuməti öz ərazisinə qanuni yolla gələn hər kəsi qəbul edir, lakin onların qaldıqları yərə, fəaliyyətlərinə xüsusi diqqət ayırırlar. Macarlar arasında rasizm bəzən ən yüksək həddə çatır. Daha çox Afrika, Ərəb dövlətlərin-

raq qalırdı. Ətrafımda mənə düzgün yönləndirəcək və məlumat verə biləcək heç kim yox idi. Təhsil aldığım dönmədə internetdən istifadə müasir dövrümüzdəki kimi populyar deyildi. Nəyi necə araşdıracağımı bilmirdim və beləliklə, bakalavr təhsilimə başladım. Amma hədəfim hər zaman xaricdə təhsil almaq olub. Buna görə də, bakalavr təhsili müddətində qiymətlərimi daim yüksək saxlamağa çalışdım. Universiteti də yüksək qiymətlərlə başa vurdum. Xaricdə təhsil almaq üçün bir sıra səbəblərim var idi. Onlardan birincisi, ixtisasımı fərqli mühitdə beynəlxalq tələbələrə birlikdə fikir alış-verişi edərək öyrənmək idi. İkincisi isə bilirdim ki, xaricdə təhsil almaq gələcək karyerama da müsbət təsir göstərəcək və mənə daim bir addım irəlilədirəcək. Buna görə də, xaricdə təhsil ala bilmək üçün əlimdən gələni edirdim.

- Sizcə, xaricdə təhsil gənclərə nə qazanır?

- Xaricdə təhsilin bir sıra üstünlükləri var. Ən önəmli üstünlüyü tələbənin dünyagörüşünü və məsələlərə baxış bucağını artırmasıdır. Çünki xaricdə təhsil alarkən ətrafınızda, sadəcə həmvətənləriniz olmur. Dünyanın istənilən ölkəsindən şəxslərlə müzakirələr aparırsınız, onların fikirlərini dinləyirsiniz, məsələyə yanaşma tərzini görürsünüz. Bu, gənc bir şəxsin, xüsusilə də keçid dövründə olan tələbənin özünü formalaşdırmasında böyük rol oynayır. Digər tərəfdən isə xaricdə təhsil şəxsə daha möhkəm biliklər qazandıra bilər.

- Bəs, nə üçün Macarıstanı seçdiniz?

- 2016-cı ildə Macarıstan hökuməti ilə Təhsil Nazirliyi arasında imzalanan "Stipendium Hungaricum" təqaüd proqramı elan olunanda, sənədlərimi göndərməyə qərar verdim. Əslində Macarıstanı Mərkəzi Avropa Universiteti ilə tanıyırdım. Universitetə müraciət edərkən, artıq həm Macarıstan, həm də universitetlər barədə məlumatlı idim. Universitet seçiminə gəldikdə isə macar universitetləri digər Avropa ölkələrinə olduğu kimi qədim universitetlərdən idi. Hətta magistr təhsili aldığım Peç Universiteti 2017-ci ildə 650 yaşını qeyd etdi.

- Oradakı təhsil sistemi ilə buradakı arasında hansı fərqləri gördünüz?

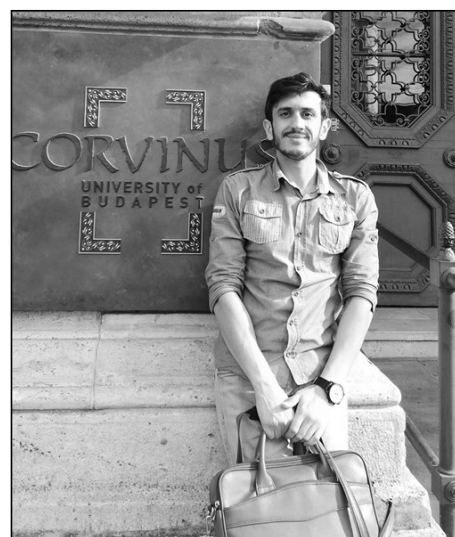
rılmasını istəmir. Belə olduqda, işə qəbulda tələbələrə üstünlük vermir. Lakin elə menecerlər də var ki, tələbənin bilik və bacarıqlarına görə, onun təhsilinə də maneə yaratmır. Fəaliyyət göstərdiyim şirkətdə Latin Amerikasını ölkələri ilə işləyirəm. Vəzifəm xarici əlaqələr üzrə mütəxəssisdir. Həm dil bacarıqlarıma, həm də keçmişdə bu sahədə təcrübəm olduğuna görə, menecerim mənə şəxsən öz direktoruna təqdim edib işə başlamağımı istəmişdi. O, mənim Macarıstanda doktorantura təhsili aldığımı bildirdi və müsahibə zamanı ilk sözümdən biri mənim doktorantura təhsilimə heç bir maneə yaratmayacağı idi. Doktorantura dərəcəsinə dərslər həftədə 1-2, maksimum isə 4-5 dəfə olur. Onların bəziləri əsas, bəziləri isə seçmə fənlərdir. Əsas fənlər həftədə, sadəcə bir dəfə olur və mən daha çox o dərslərdə iştirak edirəm. Digər dərsləri isə verdikləri ədəbiyyatlardan mənim səyirəm, lakin o dərslər də mənim üçün çətin olmur, çünki ixtisasımla bağlı bilikləri həm bakalavr, həm də magistr müddətində tam mənimsəmişdim. Professorlar da işləyən tələbələrə tolerantlıq göstərirlər və problem yaratmırlar. Buna görə də, tələbə eyni anda həm işləyir, həm də oxuya bilir.

- Orada iş həyatı necədir, bizdən nə ilə fərqlənir?

dən və az da olsa Asiyadan gələnlər rasizmlə qarşılaşırlar. Macarlar azərbaycanlıları çox sevir. Azərbaycanla Macarıstan arasındakı münasibətlər çox yaxşı olduğu üçün bizə qarşı əksəriyyətin münasibəti yaxşıdır. Macarlar arasında Azərbaycanı ziyarət edib, ölkəmizin aurasından ovsunlanmış şəxslər də var. Macar dostlarımızın bir çoxu Azərbaycan haqqında öyrənmək istəyir və bizə tez-tez suallar verirlər. Yeri gəlmişkən, çayımızı da çox sevir (gülür).

- Siz bir soydaşımız olaraq vətənimizi orada tanımaq üçün nələrdən istifadə edirsiniz?

- Təbii ki, həm magistr, həm doktorantura təhsil müddətində Azərbaycan haqqında xü-

susi təqdimatlar hazırlayırdım. 2016-cı ildə mədəniyyət günləri çərçivəsində Peç şəhərində Azərbaycan günü təşkil etmişdik. Milli raqslarımızı və yeməklərimizi nümayiş etdirdik. Həmçinin akademik sahədə də fəaliyyət göstərirəm. Enerji siyasəti üzrə ixtisaslaşmışam. Yazdığım bütün məqalələrin xarici platformalarda yayımlanmasına çalışıram.

- Məqalələrdən danışmışıq, yazılarınızdan biri səhv etməməyə, "Natural Gas World" jurnalında yayımlanıb. Bilmək olar həmin yazıda nədən bəhs edirsiniz?

- Bəli, o məqalə də xarici mediada çap olunan yazılarımdandır. Məqalə Avropanın enerji

Günel Azadə

siyasəti, TANAP, Azərbaycan və Türkiyənin bu istiqamətdə olan rolundan bəhs edir. Bu mövzu həm də doktorluq mövzusunun bir hissəsidir.

- İran və Ermənistan münasibətlərindən bəhs edən bir kitabın da həmmüəllifisiniz.

- Bəli, AMEA-da çalışarkən İran və Ermənistan münasibətləri haqqında kitab yazmaq tapşırılmışdı. Kitabda 90-cı illərdən günümüzdə qədər olan müddətdə bu ölkələr arasındakı münasibətlər təhlil olunur, inkişaf istiqamətləri müəyyənləşdirilir, Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsində İranın rolu analiz edilir. Bu sahədə səhv etməməyə, geniş şəkildə tərtib olunan ilk kitabdır.

- Xaricdə təhsil almaq istəyən gənclərə məsləhətiniz nələrdir?

- İlk məsləhətim motivasiyaları daim yüksək həddə saxlamalıdır. Bu gün mənim nail olduğum hansısa gənc üçün əlçatmaz deyil. Məndən də yaxşılardan, olub, olacaq, olmalıdır da. Bu mövzuda mənə müraciət edən hər kəsə köməklik etməyə çalışıram. Yaxşı olar ki, gənclər təhsil almaq istədikləri sahəni və ölkəni ciddi araşdırsınlar və məqsədyönlü addımlar atsınlar.

